

Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

Dyddiad: Dydd Iau 14 Ionawr 2021
Amser: 13:45 – 15:15
Teitl: Papur tystiolaeth: Y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2021-22
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig

Diben

1. Mae'r papur hwn yn darparu gwybodaeth i'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig ynghylch cynigion MEG (Prif Grŵp Gwariant) yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig a amlinellir yng Nghyllideb Ddrafft 2021-22, a gyhoeddwyd ar 21 Rhagfyr. Mae hefyd yn darparu diweddariad ynghylch meysydd o ddiddordeb penodol i'r Pwyllgor.

Cefndir

2. Mae cyllideb ddrafft 2021-22 yn darparu cynllun blwyddyn ar gyfer buddsoddiad refeniw a chynllun blwyddyn ar gyfer buddsoddiad cyfalaf. Mae'r tablau isod yn rhoi trosolwg o MEG yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig a gyhoeddwyd yn y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2021-22.
3. Caiff ffigurau'r gyllideb ddrafft eu crynhoi fel a ganlyn:

Tabl 1. Crynodeb o'r newidiadau i Gyllideb Ddrafft MEG yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig ar gyfer 2021-22

MEG yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig			£m
Crynodeb ar gyfer yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig	Ailddatganwyd 2020-21 £m	Newidiadau	Cyllideb Ddrafft 2021-22 £m
DEL Adnoddau	475.482	32.077	507.559
DEL Anariannol	21.675	0.000	21.675
DEL Cyfalaf	154.892	35.000	189.892
Cyfanswm DEL	652.049	67.077	719.126
AME Adnoddau	2.400		2.400
Cyfanswm AME	2.400		2.400

Nodyn: 'Ailddatganwyd 2020-21' yw'r gyllideb Derfynol ar gyfer Cyllid Pontio afreolaidd yr UE

4. Er mwyn gallu dwyn cymhariaeth gyfatebol rhwng cyllidebau drafft 2021-22 â'r cyllidebau terfynol a ailddatganwyd ar gyfer 2020-21, bydd y tabl

atodedig lle dangosir y Llinell Wariant yn y Gyllideb (BEL) yn dangos yr holl symudiadau o MEG i MEG ac o fewn MEG.

Cyd-destun Strategol Cyllideb Drafft 2021-22

5. Yng ngoleuni argyfwng y Coronafeirws, cynhaliodd Llywodraeth y DU Adolygiad o Wariant blwyddyn ym mis Tachwedd yn hytrach na chynnal yr Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant aml-flwyddyn y bwriadwyd ei gynnal. Dim ond ein setliad ar gyfer 2021-22 a bennwyd yn yr adolygiad hwn o wariant. Roeddem wedi gobeithio bod mewn sefyllfa i roi sicrwydd ariannol tymor hwy i'n partneriaid, ond yn awr dim ond ar gyfer blwyddyn y gallwn osod cynlluniau refeniw a chyfalaf.
6. Ein dull gweithredu, felly, fu ceisio cynyddu effaith yr adnoddau sydd ar gael, gan gydnabod y bydd yn rhaid i ni barhau i ddelio ag effaith y pandemig ochr yn ochr ag ysgogi newid tymor hwy. Dengys y dyraniadau sut rydym yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael i **Ddiogelu** iechyd y cyhoedd a swyddi wrth i ni barhau i ymladd yn erbyn y pandemig, **Adeiladu** dyfodol gwyrddach a chyflwyno **Newidiadau** er mwyn cael Cymru decach a mwy cyfartal. Dyma'r egwyddorion sy'n sail i'n dull o ddyrannu cyllid a'n cynigion ar gyfer y gyllideb.
7. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mae Cymru wedi wynebu ansicrwydd a heriau, nid yn unig yn sgil y pandemig Covid-19, ond hefyd o ganlyniad i'r cyfnod pontio ar gyfer ymadael â'r UE a ddaw i ben ar 31 Rhagfyr. Rydym wedi cael ein siomi gan ddiffyg tryloywder a diffyg ymgysylltu ystyrion Llywodraeth y DU ynglŷn â materion pontio a chyllid i ddisodli cyllid rhaglenni'r UE, ac rydym wedi ein siomi fwy fyth gan fethiant Llywodraeth y DU i gyflawni ei hymrwymiad i ddisodli cyllid yr UE yn llwyr yn ystod yr Adolygiad o Wariant a gynhaliwyd ym mis Tachwedd 2020.
8. Hyd yn oed pan gawsom gyllid yn yr Adolygiad o Wariant, mae'r cyllid a gafwyd gan Lywodraeth y DU i ddisodli'r cyllid i ffermwyr £137m yn llai na'r hyn y byddem wedi'i ddisgwyl ar gyfer 2021-22, a bydd hyn yn cael effaith ar ein cymunedau a'n hamgylchedd gwledig. Bydd cynigion Llywodraeth y DU ar gyfer Cronfa Ffyniant Gyffredin ledled y DU yn werth £220 miliwn yn unig y flwyddyn nesaf, a hynny ar gyfer y DU i gyd – lleihad sylweddol o gymharu â'r swm o £375m y flwyddyn mae Cymru ar ei phen ei hun yn elwa arno ar hyn o bryd trwy gyfrwng Cronfeydd Strwythurol a Buddsoddi Ewropeaidd.
9. O ran pysgodfeydd, bydd y cyllid o £2.1m rydym wedi'i gael yn helpu'r sector morol a physgodfeydd i ryw raddau, sef sector sy'n arbennig o agored i niwed yn sgil y newidiadau a gyflwynir o ganlyniad i ymadael â'r UE. Caiff y cyllid rydym wedi'i gael ar gyfer pysgodfeydd a chymorth i ffermwyr ei adlewyrchu yn nyrianiad y MEG ar gyfer portffolio'r Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig.

10. O'r cychwyn cyntaf, mae'r Cabinet wedi rhoi blaenoriaeth i iechyd, yn ogystal â rhoi'r setliad gorau posibl i lywodraeth leol. Mae ein paratodau wedi cael eu siapio gan ein ffocws ar **ddiogelu** iechyd a swyddi, **adeiladu** dyfodol gwyrddach ac ysgogi **newid** er mwyn cael Cymru decach a mwy cyfartal.
11. Mae'r ffaith fod Llywodraeth y DU wedi cyhoeddi'r Adolygiad o Wariant blwyddyn ar 25 Tachwedd wedi effeithio ar amseru'r gyllideb eleni. Gyda chytundeb Pwyllgor Busnes a Phwyllgor Cyllid y Senedd, mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi trefniadau eithriadol ar waith mewn perthynas â phroses y gyllideb ar gyfer eleni.
12. Mae hyn yn cynnwys mynd ati ar 31 Rhagfyr i gyhoeddi dogfennau'n ymwneud â'r gyllideb, gan gynnwys y cynlluniau gwariant strategol ar gyfer refeniw a chyfalaf, a chynigion yn ymwneud â threthiant a benthyca, yn ogystal â chynlluniau gwariant manwl ar gyfer y portffolios. Ar ôl i Senedd Cymru graffu ar y cynlluniau hyn, byddwn yn cyhoeddi'r Gyllideb Derfynol ar gyfer 2021-22 ar 2 Mawrth 2021.

Cyllideb Ddrafft 2021-22 – Refeniw Adnoddau

13. Mae'r llinell sylfaen ar gyfer Refeniw a Ailddatganwyd yn cynnwys addasiadau ar gyfer cyllid pontio'r UE, ad-daliadau buddsoddi i arbed, ailgydweddu cyfrifoldebau Gweinidogol o'r MEG Tai a Llywodraeth Leol a'r ychwanegiad at linell sylfaen Cynllun y Taliad Sylfaenol (Cyllid i Ffermwy) a ariannwyd o'r blaen gan yr UE.

Tabl 2. Cysoni'r Llinell Sylfaen Agoriadol

	Cyllideb Ddrafft 2021-22 £m
Cyllideb Agoriadol ar gyfer Adnoddau Refeniw	
Cyllideb Derfynol Gyhoeddiedig 2020-21	195.095
Ailgydweddu cyfrifoldebau Gweinidogol o'r MEG Tai a Llywodraeth Leol 2020-21	48.658
Cynllun y Taliad Sylfaenol wedi'i ychwanegu at y Llinell Sylfaen	231.145
Addasiad ar gyfer Cyllid Pontio Afreolaidd yr UE	(0.170)
Addasiad ar gyfer Ad-daliadau Buddsoddi i Arbed	0.754
Llinell Sylfaen a Addaswyd yn unol â Phapur y Cabinet 14 Rhagfyr	475.482

14. Ar 14 Rhagfyr 2020, cyflwynodd y Cabinet ddyraniadau dangosol ar lefel MEG, ar sail ein ffocws ar **ddiogelu** iechyd a swyddi, **adeiladu** dyfodol gwyrddach ac ysgogi **newid** er mwyn cael Cymru decach a mwy cyfartal. Dengys y dyraniadau dangosol fod yna gynnydd net o £33m (7%) yng nghyllidebau Adnoddau'r Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig. Mae hyn

yn cynnwys gostyngiadau yn y MEG mewn perthynas â chyllid afreolaidd y flwyddyn flaenorol a throsglwyddiad MEG i MEG o £1.145m i'r MEG Tai a Llywodraeth Leol yng nghyswllt y Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol.

15. Mae cyllid ychwanegol wedi'i ddyrannu ar gyfer y flaenoriaeth "Adeiladu Dyfodol Gwyrddach" yng Nghyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru. Dyraniadau ychwanegol o £5m i Ynni Glân a Thlodi Tanwydd, £5m i Fioamrywiaeth, £13.2m tuag at Ffermio a Physgodfeydd ar ôl ymadael â'r UE, a £6.6m ar gyfer yr Economi Gylchol.

Tabl 3. Dyrannu Adnoddau Ychwanegol – Refeniw gan y Cabinet

	Cyllideb Ddrafft 2021-22 £m	
Llinell Sylfaen Agoriadol a Addaswyd	475.482	
Ymrwymiad Blaenorol – Y Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol	3.363	
Dyraniadau Penodol	16.624	
Ffermydd a Physgodfeydd ar ôl ymadael â'r UE	13.235	
Cyfanswm y Dyraniadau	33.222	
Trosglwyddo Cronfeydd i'r MEG Tai a Llywodraeth Leol	(1.145)	
Cyllideb Ddrafft 2021-22: Cyllideb Refeniw (Gweler y Tabl BEL)	507.559	
	BEL	
Cymhwyso Dyraniadau Ychwanegol (33.222m)		
Ynni – Tlodi Tanwydd	1270	1.058
Ynni – Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru	2809	2.334
Ynni – Gweithredu ar y Newid yn yr Hinsawdd	3771	1.608
Llifogydd – Y Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol	2230	3.363
Bioamrywiaeth – Bioamrywiaeth, Tystiolaeth ac Iechyd Planhigion	2825	3.550
Bioamrywiaeth – Tirweddau a Hamdden Awyr Agored	2490	1.450
Effeithlonrwydd Adnoddau a'r Economi Gylchol	2190	6.624
Cynlluniau Pysgodfeydd a Ariennir gan yr UE	2830	2.100
Swm atodol (Cynllun y Taliad Sylfaenol) Taliadau Amaethyddiaeth Colofn 1 yr UE	2787	6.855
Y Cynllun Datblygu Gwledig	2949	4.280
Cyfanswm y Dyraniadau i'r BEL		33.222

Cyllideb Ddrafft 2021-22 – Cyfalaf

16. Ar gyfer yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, gwelir cynnydd net o £35m yn y gyllideb gyfalaf yn ystod 2021/22. O blith yr arian hwn, mae

swm o £15m wedi'i ddyrannu i Ynni Glân a Thlodi Tanwydd a swm o £20m i'r Economi Gylchol.

17. Mae buddsoddiad cyfalaf mewn seilwaith wedi bod yn bwysig wrth gwrdd â'r gostyngiadau carbon a oedd yn angenrheidiol. Bu'r effaith carbon sydd ynghlwm wrth gynigion buddsoddi yn ystyriaeth allweddol wrth ddyrannu cyllid ar gyfer buddsoddiadau cyfalaf newydd, ochr yn ochr â'r Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru, ac rwy'n falch o fod wedi gallu dyrannu buddsoddiad cyfalaf sylweddol ar draws Ynni Glân a'r Economi Gylchol, sy'n cyfrannu'n helaeth at Ddatgarboneiddio ac effeithiau Newid Hinsawdd.

Tabl 4: Dyrannu Cyfalaf Ychwanegol 2021-22

Crynodeb o Newidiadau i'r Gyllideb Gyfalaf	Cyllideb Ddrafft 2021-22 £m
Cyllideb Gyfalaf Agoriadol 2020-21	130.992
Ailgydweddu cyfrifoldebau Gweinidogol o'r MEG Tai a Llywodraeth Leol 2020-21	26.400
Addasiad ar gyfer Cyllid Pontio afreolaidd yr UE	(0.500)
Cyllid Trafodiadau Ariannol Afreolaidd	(2.000)
Cyllid Ychwanegol – Tlodi Tanwydd (BEL 1270)	4.000
Cyllid Ychwanegol – Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru (BEL 2809)	11.000
Cyllid Ychwanegol – Yr Economi Gylchol (BEL 2190)	20.000
Cyllideb Gyfalaf Ddrafft 2021-22	189.892

Rhaglen Lywodraethu – Ffyniant i Bawb

18. Rwyf wedi ystyried y paratodau cyllidebol drwy edrych ar y dystiolaeth o anghenion a'r pwysau ar ein meysydd blaenoriaeth yn ein Strategaeth Genedlaethol – Ffyniant i Bawb, yn cynnwys Datgarboneiddio. Caiff y dull gweithredu hwn ei adlewyrchu yn fy mhenderfyniad i fuddsoddi yn ein gwasanaethau cyhoeddus a'n rhaglenni ataliol, a'u diogelu, ynghyd â chymbwysu anghenion y tymor byr a'r tymor hir.
19. Rydym yn defnyddio'r gyllideb hon er mwyn annog pob cymuned yng Nghymru i chwarae ei rhan wrth ymateb i'r argyfwng hinsawdd a wynebwn. Bydd angen mwy na gwariant y Llywodraeth yn unig i fynd i'r afael â'r argyfwng hwn. Felly, nid ein mentrau mwyaf grymus o angenrheidrwydd a gaiff y buddsoddiad ariannol uchaf, ond y rhai sy'n rhoi cyfle i bobl yng Nghymru roi o'u hamser a'u hegni i weithredu'n uniongyrchol i fynd i'r afael â newid hinsawdd.

20. Y perygl mwyaf i'n cymunedau yn sgil newid hinsawdd yw stormydd, llifogydd ac erydu arfordirol cynyddol ddifrifol sydd eisoes yn digwydd yma yng Nghymru. Yn y gyllideb hon, rydym yn amddiffyn cymunedau Cymru rhag effeithiau mwyaf difrifol ac uniongyrchol newid hinsawdd, fel rhan o fuddsoddiad cyfalaf gwerth £140 miliwn yn ystod tymor y Cynulliad hwn. Hefyd, rydym yn helpu i godi £150 miliwn yn ychwaneg dros dair blynedd mewn cydweithrediad ag Awdurdodau Lleol Cymru i amddiffyn 18,000 a mwy o gartrefi fel rhan o'n Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol.
21. Y perygl mwyaf i gyfiawnder cymdeithasol yng Nghymru yn sgil newid hinsawdd yw'r effaith ar gostau ynni cartref. Yn y gyllideb hon, rydym yn ymrwymo £31 miliwn, gan gynnwys £8 miliwn o gyllid yr Undeb Ewropeaidd, i ariannu mesurau arbed ynni ar gyfer 25,000 o aelwydydd. Bydd y buddsoddiad hwn yn rhoi blaenoriaeth i'r rhai mwyaf anghenus, gan gynnwys pobl sy'n byw gyda chyflyrau anadlol a chyflyrau cylchrediad y gwaed.
22. Yn 2021-22 rydym yn dyrannu £15m o gyllid cyfalaf a £5m o gyllid refeniw ychwanegol, ar ben y cyllidebau sydd i'w cael eisoes, er mwyn sicrhau y gallwn gynyddu manteision ein rhaglenni tlodi tanwydd ac ynni adnewyddadwy. Daw hyn â chyfanswm ein buddsoddiad yn y rhaglenni hyn i £40m yn 2021-22.
23. Mae'r Llywodraeth hon wedi ymrwymo i gynyddu ein huchelgais o ran newid hinsawdd yn unol â chynghor Sero Net y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd. Rydym yn parhau i fuddsoddi yn ein huchelgais mewn ffordd a fydd yn creu cyfleoedd i economi Cymru ac yn cefnogi ein cymunedau, gan eu gwneud yn iachach ac yn decach.
24. Gall coetiroedd a choed fod yn bwysig o ran cynnal bioamrywiaeth, mewn mannau trefol a gwledig fel ei gilydd. Wrth galon ein dull o ymdrin â'r dirywiad a mynd i'r afael â bioamrywiaeth mae ein rhaglen Coedwig Genedlaethol. Mae'r rhaglen hon yn anelu at wella cyflwr ein coetiroedd hynafol mwyaf gwerthfawr, ynghyd â gwella'r cysylltiad rhyngddynt, ac mae hefyd yn anelu at gyflymu'r gwaith o blannu coed. Nid yn unig rydym wedi llwyddo i gynnal y £4.5m o gyllid cyfalaf a roddasom eleni, rydym hefyd yn buddsoddi £5m yn ychwaneg o gyllid refeniw er mwyn cyflymu'r rhaglen honno.
25. Bydd y Goedwig Genedlaethol yn creu mwy o goetiroedd cymysg, yn ymestyn coetiroedd presennol, yn rhoi dulliau rheoli gweithredol ar waith yn y coetiroedd er mwyn cynnal iechyd coed a mynd i'r afael â phlâu a chlefydau, ac yn chwilio am gyfleoedd i gysylltu coetiroedd gyda'i gilydd er mwyn gwella cadernid ecolegol.

Datgarboneiddio, Cyllidebau Carbon a tharged statudol uwch ar gyfer lleihau allyriadau

26. Rydym wedi parhau i ganolbwyntio ein paratodau cyllidebol ar ddatgarboneiddio ar draws y Llywodraeth.

27. Mae Cymru Carbon Isel yn nodi 100 o bolisiau a chynigion. Y camau hyn, a bennwyd gennym ar gyfer 2016-2020, a fydd yn cyflawni ein cyllideb garbon gyntaf a'n targed interim ar gyfer 2020. Mae'r camau hyn, a seilir ar dystiolaeth y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd, naill ai'n lleihau allyriadau'n uniongyrchol neu'n cyfrannu at bontio i economi carbon isel mewn modd teg, a dyma'r camau a fydd yn ein galluogi i gwrdd â'n targedau deddfwriaethol a'n rhoi ar y llwybr tuag at leihau allyriadau.
28. Ers i'n Cynllun gael ei gyhoeddi, rydym wedi cyhoeddi argyfwng hinsawdd ac wedi cyflymu ein huchelgais. Y llynedd, derbyniais argymhelliad y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd i gynyddu targed 2050 Cymru i 95%, a gofynnais am gyngor pellach ynglŷn â sut mae'r targed newydd ar gyfer 2050 yn effeithio ar y targedau interim a'r cyllidebau carbon a bennwyd yn 2018. Erbyn hyn rydym wedi cael cyngor pellach, ac mae cyngor y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd yn glir, ar sail tystiolaeth a dadansoddiad annibynnol, fod yna lwybr fforddiadwy, dichonadwy a chredadwy tuag at sero net i Gymru erbyn 2050.
29. Yn awr, rydym yn canolbwyntio ar ddatblygu ein Cynllun Cyflawni Carbon Isel nesaf, a fydd yn cwmpasu cyfnod yr ail gyllideb garbon. Rydym wedi dechrau llunio'r Cynllun a'r polisiau a'r cynigion i gwrdd â'n hail gyllideb garbon. Gwyddom eisoes y bydd yr uchelgais uwch yn golygu y bydd yn rhaid cynyddu graddfa a chyflymu cyfradd y polisiau y mae eu hangen i gwrdd â'n targed newydd. Bydd yn rhaid i'r camau hyn gael eu hariannu gan y cyllidebau ariannol sy'n cwmpasu'r cyfnod amser hwnnw a byddant yn cael eu pennu gan y camau y dewiswn eu cymryd. Ar hyn o bryd, rydym yn adolygu'r cyngor a gafwyd gan y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd.
30. Mae gennym gyfle pwysig i gydweddu'r paratodau ar gyfer ein cynllun nesaf i gwrdd â'r ail gyllideb garbon ar gyfer 2021-26 a'r cynllun a fydd yn olynu fersiwn gyfredol y Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru.
31. Rhaid i ni fod yn glir ynglŷn â chysylltiadau rhwng y gyllideb ariannol a'r gyllideb garbon. Y dull gweithredu presennol yw bod y "gyllideb garbon" yn pennu'r trywydd ar gyfer lleihau allyriadau Carbon, ac y bydd y gyllideb ariannol yn tynnu sylw at achosion pan fydd gwariant mewn meysydd polisi yn helpu i gyflawni'r amcan (e.e. mesurau datgarboneiddio).
32. Bydd mwyafrif y penderfyniadau ynglŷn â gwariant yn dylanwadu ar ystod lawn o ganlyniadau, ac ar sail ein profiadau blaenorol fel Llywodraeth wrth geisio cyflawni amryfal fanteision sy'n cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, nid yw priodoli pob punt a wariwn i un canlyniad yn cynrychioli'r cysylltiad rhwng gwariant a chanlyniadau mewn modd cywir nac ystyrlon. Felly, rydym wedi mynd ati i bennu prosiectau sy'n ategu gostyngiadau mewn allyriadau, yn hytrach na chynrychioli holl wariant Llywodraeth Cymru ar liniaru newid hinsawdd.

Sut mae Llywodraeth Cymru yn ymateb i'w chyhoeddiad fod yna "argyfwng hinsawdd" a sut mae'r cyhoeddiad hwn wedi dylanwadu ar ddyrannu cyllidebau

33. Fel rhan o'n gwaith i fynd i'r afael â'r Argyfwng Hinsawdd a chyflawni yn erbyn yr ymrwymiad y bydd y sector cyhoeddus yn sero net erbyn 2030, bydd cyllid yr economi gylchol hefyd yn parhau i gefnogi'r arfer o gyflwyno Cerbydau Allyriadau Isel lawn ar gyfer casglu gwastraff ac eitemau i'w hailgylchu. Yn ogystal â lleihau allyriadau carbon, bydd hyn yn helpu i wella ansawdd yr aer, yn lleihau sŵn, yn gwella effeithlonrwydd ac yn gostwng costau cynnal a chadw hirdymor, gan helpu hefyd i esgor ar werth ychwanegol yn sgil cynhyrchu ynni adnewyddadwy lleol a chefnogi'r twf ehangach mewn swyddi gwyrdd.
34. Trwy hyn, bydd y dyraniad cyllid ychwanegol ar gyfer yr economi gylchol yn helpu cymunedau, canol trefi, ysgolion, prifysgolion, busnesau ac awdurdodau lleol i wneud yr economi gylchol yn realiti yng Nghymru. Bydd y cyllid hwn yn ein galluogi i barhau â'n gwaith – nid yn unig o ran gwella ailgylchu, ond hefyd o ran mynd i'r afael ag anghydraddoldebau cymdeithasol. Mae hyn yn cynnwys adeiladu ar dwf cyflym Caffis Atgyweirio er mwyn creu hybiau mewn canol trefi a chymunedau ledled Cymru lle gall pobl fynd â nwyddau i'w hatgyweirio neu gael gafael ar eitemau y gellir eu hailddefnyddio.
35. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i adferiad gwyrdd a glas ar ôl Covid-19 ynghyd â chyfoethogi'r fioamrywiaeth sy'n sail i'n hiechyd, ein heconomi a'n llesiant. Y Cynllun Gweithredu Adfer Natur, y Goedwig Genedlaethol ac adfer mawndiroedd a safleoedd Natura 2000 – dyma rai o'r mentrau a roddwn ar waith i gyflawni hyn.
36. Fel Llywodraeth, rydym wedi cydnabod yr argyfwng natur mwyfwy difrifol a'r ffaith ein bod ni, ynghyd â gweddill y DU a'r byd, wedi methu â gwneud cynnydd digonol yn erbyn y targedau byd-eang, a'r canlyniad o wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth.
37. Trwy gyfrwng ein mentrau polisi, rydym wedi cymryd camau i lwyr ymwreiddio ystyriaethau'n ymwneud â bioamrywiaeth ar draws y llywodraeth, yn unol â'n Polisi Adnoddau Naturiol, y Cynllun Gweithredu Adfer Natur, ein dyletswydd adran 6 mewn perthynas â bioamrywiaeth a chadernid ecosystemau ac, yn fwyaf arbennig, trwy gyfrwng ein proses gyllidebu.
38. Rwyf wedi cydnabod yr argyfwng natur mwyfwy difrifol a'r ffaith ein bod ni, ynghyd â gweddill y DU a'r byd, wedi methu â gwneud cynnydd digonol yn erbyn y targedau byd-eang, a'r canlyniad o wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth.
39. Ar hyn o bryd, mae fy swyddogion yn gweithio gyda fframwaith bioamrywiaeth y DU, rhanbarthau a llywodraethau is-genedlaethol a'r

Confensiwn ar Amrywiaeth Fiolegol i ddatblygu dangosyddion a thargedau uchelgeisiol ar gyfer y degawd nesaf.

40. Er mwyn cyflawni ein huchelgeisiau o ran yr hinsawdd, mae Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU yn ddibynnol ar y naill a'r llall. Mae chweched gyllideb garbon y DU yn ddibynnol ar y ffaith y bydd Cymru yn chwarae ei rhan, ac ni allwn ni yng Nghymru gwrdd â'n targedau heb i Lywodraeth y DU weithredu. Edrychaf ymlaen at weithio gyda Llywodraeth y DU i sicrhau y bydd buddion a chostau'r broses o bontio i sero net yn cael eu rhannu'n deg gan bob rhan o'r DU.
41. Mae data'n ymwneud ag allyriadau'n awgrymu ein bod ar y trywydd iawn ar gyfer cyflawni ein cyllideb garbon gyntaf a tharged 2020, ond bydd cyllidebau a thargedau'r dyfodol yn gofyn mwy fyth. Rhaid i bob un ohonom ddwysáu ein hymdrechion os ydym am weld Cymru yn cyfrannu mewn modd teg at fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Sut mae gosod bioamrywiaeth fel wythfed flaenoriaeth Ffyniant i Bawb wedi dylanwadu ar y broses pennu cyllidebau ar gyfer eleni a'r cyllidebau a fydd yn cyfrannu at wrthdroi'r dirywiad mewn Bioamrywiaeth

42. Y llynedd, trwy gynnwys bioamrywiaeth fel un o'r wyth blaenoriaeth drawsbynciol am y tro cyntaf, llwyddwyd i godi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd bioamrywiaeth a chydabod yr angen brys i wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth. Eleni, wrth ddyrannu cyllid cyfalaf ychwanegol, gofynnwyd am roi blaenoriaeth i fuddsoddiadau cyfalaf mewn newid hinsawdd a bioamrywiaeth ochr yn ochr â'n buddsoddiadau allweddol mewn tai, canol trefi a thrafnidiaeth gyhoeddus, yn ogystal ag ystyriaeth orfodol trwy asesiadau effaith.
43. Ariannwyd Tasglu Bioamrywiaeth trwy gyfrwng cyllideb 2020-21 er mwyn prif ffrydio bioamrywiaeth ar draws y llywodraeth – mae cyllid ychwanegol wedi'i ddarparu ar gyfer 2021-22 i barhau â'r gwaith hwn.
44. Mae'r pecyn cyllid £33m a ddyrannwyd yn benodol ar gyfer bioamrywiaeth, natur a'r Goedwig Genedlaethol yn ein galluogi i adeiladu ar y prosiectau a'r rhaglenni sydd gennym ar waith i'n helpu i gwrdd â'n hymrwymadau cenedlaethol a rhyngwladol mewn perthynas â bioamrywiaeth ac ymdrin â'r argyfwng natur a'r argyfwng hinsawdd, gan sicrhau yr un pryd y bydd ein hadferiad ar ôl Covid-19 yn adferiad gwirioneddol wyrdd.
45. Gan weithio gyda **Chronfa Dreftadaeth** y Loteri Genedlaethol, bydd y **Gronfa Adferiad Gwyrdd** yn esgor ar welliannau i natur, sef gwelliannau y bydd modd i gymunedau lleol elwa'n uniongyrchol arnynt gyda gwell mynediad. Mae hyn yn ategu ein **Rhaglen Lleoedd Lleol ar gyfer Natur** – bydd y rhaglen hon yn cael ei hymestyn, a bydd yn creu 'natur ar garreg eich drws' mewn mwy o gymunedau ledled Cymru.

46. Byddwn yn parhau i gymryd camau i gynorthwyo'r gwaith o adfer safleoedd **Natura 2000** a safleoedd gwarchoddedig eraill. Mae'r safleoedd hyn yn cynnig hafan i'n rhywogaethau a'n cynefinoedd mwyaf gwerthfawr a'r rhai sy'n wynebu'r bygythiad mwyaf. Mae gwella cyflwr y safleoedd hyn yn hollbwysig o ran creu rhwydweithiau ecolegol cadarn ledled Cymru, gan ddarparu manteision i bobl a busnesau yr un pryd.
47. Bydd parhau i fuddsoddi yn y gwaith o adfer ein **Mawndiroedd** trwy'r Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndiroedd yn esgor ar fanteision i fioamrywiaeth, a hefyd bydd yn helpu i fynd i'r afael ag effeithiau newid hinsawdd trwy ddal mwy o garbon ac atal llifogydd.
48. Bydd parhau i ddatblygu'r **Goedwig Genedlaethol** yn arwain at gyfleoedd ychwanegol i gyfoethogi bioamrywiaeth trwy gael coetiroedd â gwell cysylltiad rhyngddynt a rhai a reolir yn well.

Gwariant ataliol

49. Bu'r effaith carbon sydd ynghlwm wrth gynigion buddsoddi yn ystyriaeth allweddol wrth ddyrannu cyllid ar gyfer buddsoddiadau cyfalaf newydd, ochr yn ochr â'r Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru. Mae buddsoddiadau cyfalaf mewn seilwaith a mesurau ataliol yn hollbwysig o ran cwrdd â'r gostyngiadau carbon sy'n angenrheidiol.
50. Rhaid i ni ddeall effaith ein polisïau er mwyn cyfyngu ar ganlyniadau anfwriadol. Bydd hyn yn cynnwys datblygu ein sylfaen dystiolaeth ehangach, fel offeryn modelu allyriadau. Fe fydd hyn yn caniatáu i ni ddatblygu polisïau a chynigion yn y dyfodol mewn modd a fydd yn gwneud y gorau o'r nodau ac yn cyfyngu ar ganlyniadau anfwriadol.
51. Ymhellach, yn Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel, mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i sefydlu grŵp cynghori ar gyfiawnder hinsoddol er mwyn sicrhau y bydd ein cyfnod pontio'n osgoi canlyniadau anfwriadol. Yn awr, mae swyddogion yn gweithio gyda Chanolfan Polisi Cyhoeddus Cymru i archwilio'r dystiolaeth y mae ei hangen er mwyn sicrhau bod y cyfnod pontio yn cyfuno datgarboneiddio ag ymrwymiad i gyfiawnder cymdeithasol ac economaidd.
52. Mae'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yn pennu'r amcanion ar gyfer rheoli llifogydd ac erydu arfordirol. Dengys gwaith ymchwil diweddar fod buddsoddiad o £100m yn lleihau'r perygl i 7,000 o gartrefi a busnesau, yn diogelu mwy na 14,000 o swyddi ac yn creu mwy na 1,000 o swyddi. Ymhellach, mae gwario arian ar waith cynnal a chadw yn lleihau'r perygl y bydd yr asedau'n methu.
53. Dengys ein buddsoddiad parhaus yng Ngwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru sut mae ein syniadau arloesol yn gwneud i gyllidebau fynd ymhellach ar draws Llywodraeth Cymru. Rydym yn buddsoddi mewn ffyrdd sydd nid yn unig yn lleihau allyriadau, ond sydd hefyd yn arwain at arbedion ariannol gan fod cyrff cyhoeddus yn gwario llai ar eu biliau ynni.

Mae'n canolbwyntio ar brosiectau seilwaith a fydd yn lleihau allyriadau carbon, gan gynnwys cynhyrchu ynni adnewyddadwy, effeithlonrwydd adnoddau, ac ynni yn sgil prosiectau gwastraff.

54. Trwy fuddsoddi yn y gwaith o ymdrin â thlodi tanwydd, rydym yn cyfrannu at fynd i'r afael ag ystod o effeithiau negyddol, yn cynnwys cyflyrau iechyd sy'n gysylltiedig â thywydd oer, marwolaethau ychwanegol yn y gaeaf, cyrhaeddiad addysgol plant, ac absenoldeb o'r ysgol a'r gwaith oherwydd salwch. Dengys canfyddiadau gwaith ymchwil fod cynllun Nyth Cartrefi Clyd yn cael effaith gadarnhaol bendant ar iechyd y rhai sy'n rhan o'r cynllun, a bod y rhai sy'n elwa ar fesurau effeithlonrwydd ynni trwy gyfrwng y cynllun yn defnyddio llai ar y GIG.
55. Mae ein buddsoddiadau mewn rhaglenni dileu clefydau anifeiliaid yn ataliol eu natur. Er enghraifft, nod y Rhaglen Dileu TB yn y pen draw yw llwyddo i gael gwared â TB gwartheg – rhywbeth a fydd yn arwain at wario llai ar fesurau dileu ac iawndal, yn ogystal â llai o golledion dilynol i'r diwydiant, gan roi hwb felly i economi Cymru.

Llunio Polisiâu sy'n Seiliedig ar Dystiolaeth

56. Mae amgylchedd Cymru yn sail i'r sectorau amaethyddiaeth, pysgodfeydd, twristiaeth a choedwigaeth, ac mae'n bwysig hefyd i feysydd polisi eraill, yn cynnwys iechyd a llesiant, ynni a seilwaith. Er mwyn llywio'r gwaith o ddatblygu polisiâu sy'n meithrin cadernid cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol, ac er mwyn gwerthuso'r modd mae'r rhaglen yn gweithredu, rydym yn buddsoddi'n flynyddol yn y Rhaglen Monitro a Modelu Materion Gwledig a'r Amgylchedd (ERAMMP).
57. Mae'r Rhaglen Monitro a Modelu Materion Gwledig a'r Amgylchedd yn darparu rhaglen monitro a modelu amgylcheddol; mae'n casglu ac yn cymathu data, yn dadansoddi ac yn modelu, ac yn rhoi tystiolaeth benodol i dimau polisi, i Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ac i randdeiliaid.
58. Er enghraifft, rwy'n bwrw ymlaen ag ymrwymiad y maniffesto i greu Coedwig Genedlaethol, a hynny ar ffurf rhaglen goedwigaeth a fyddai'n esgor ar amrywiaeth o fanteision. Bydd y Rhaglen Monitro a Modelu Materion Gwledig a'r Amgylchedd yn cynorthwyo i sefydlu Coedwig Genedlaethol trwy ddarparu ystod o dystiolaeth dros bedwar cyfnod allweddol. Bydd y pecyn tystiolaeth yn cynorthwyo Polisi Coedwigaeth i ddatblygu elfennau allweddol y Goedwig Genedlaethol ynghyd â chyflwyno tystiolaeth yn eu cylch, a bydd yn gwneud hynny'n benodol trwy gefnogi achos busnes a fydd yn nodi amcanion a chanlyniadau'r Goedwig Genedlaethol.
59. O ran y Cynllun Datblygu Gwledig, rwy'n cydnabod pa mor bwysig yw gwerthuso'r Rhaglen bresennol er mwyn darparu sylfaen dystiolaeth ar gyfer unrhyw drefniadau yn y dyfodol. Cytunwyd yn ffurfiol ar gynllun gwerthuso'r Cynllun Datblygu Gwledig cyfredol gyda'r Comisiwn

Ewropeaidd fel rhan o broses gymeradwyo'r Rhaglen. Mae'r cynllun gwerthuso, a chyflawni yn erbyn hyn, yn elfen orfodol o'r Rhaglen.

60. Enghraifft arall yw'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol, lle nodir yr amcanion ar gyfer rheoli llifogydd ac erydu arfordirol. Ceir lefel dda o dystiolaeth ar sail mapiau perygl llifogydd presennol (ar gyfer perygl llifogydd o du afonydd, yr arfordir a dŵr wyneb), Cynlluniau Rheoli Perygl Llifogydd, strategaethau lleol, yr Asesiad Perygl Llifogydd Cenedlaethol a'r Gofrestr Cymunedau mewn Perygl.
61. Ymhellach, byddwn yn gweithio gyda CNC, Llywodraeth y DU, Llywodraeth yr Alban a Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon i lunio cynigion ar gyfer rhaglen monitro bioamrywiaeth forol integredig y DU, sy'n cynnwys monitro mewn Ardaloedd Morol Gwarchodedig. Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo ar y cyd ag arbenigwyr gwyddoniaeth a pholisi trwy gyfrwng Grŵp Asesu ac Adrodd Morol y DU a'r Grŵp Tystiolaeth Moroedd Iach a Biolegol Amrywiol. Bydd y rhaglen fonitro hon yn cyflwyno'r dystiolaeth y mae ei hangen i asesu ac adrodd yn hyderus ar iechyd a statws ein bioamrywiaeth forol a'n cynnydd tuag at fodloni statws amgylcheddol da, yn unol â'n hymrwymiaid yn Strategaeth Forol y DU.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

62. Mae fy mharatodau ar gyfer y gyllideb drafft yn dangos sut rwyf wedi ceisio adlewyrchu fframwaith Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol wrth bennu ein blaenoriaethau gwario. Adolygwyd y tueddiadau cyfredol ac amcanestyniadau'r dyfodol a'u heffeithiau posib yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hwy. Gwnaethom hyn er mwyn sicrhau, cyn belled ag y bo modd, nad yw ymatebion tymor byr yn arwain at effeithiau niweidiol yn y tymor hwy.
63. Er enghraifft, mae ein Rhaglen Cartrefi Clyd yn cyfrannu'n helaeth ar draws llawer o amcanion llesiant Llywodraeth Cymru dan ein Strategaeth Genedlaethol "ffyniant i bawb", gan gynnwys hybu iechyd a llesiant da. Cyflawnir hyn trwy greu swyddi a chyfleoedd busnes, gwella'r stoc dai yn yr hirdymor, lleihau allyriadau carbon, a mynd i'r afael â thlodi tanwydd a'r holl effeithiau negyddol cysylltiedig a gaiff ar iechyd, llesiant a chyrhaeddiad addysgol.
64. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i ddiogelu ein hamgylchedd morol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol trwy reoli ein hadnoddau naturiol yn gynaliadwy. Un ffordd hollbwysig o gyrraedd yr amcan hwn yw ein rhwydwaith o 139 o Ardaloedd Morol Gwarchodedig sy'n cwmpasu 69% o ddyfroedd mewndirol Cymru a 50% o holl ddyfroedd môr mawr Cymru.
65. Bwriad y Cynllun Twf Amgylcheddol yw bod yn naratif cyffredin ar gyfer yr hyn rydym yn ei wneud ar draws Llywodraeth Cymru i greu Cymru wyrddach, gan bennu dull strategol, mwy cydgysylltiedig, sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Mae'r saith nod llesiant dan yr egwyddor

datblygu cynaliadwy yn darparu fframwaith clir ar gyfer creu'r Cynllun, gyda'r pum ffordd o weithio yn sail i'r ffordd y gweithiwn.

66. Er enghraifft, bydd y Cynllun Twf Amgylcheddol yn gynllun hirdymor ac ataliol a chanddo'r nod o atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn natur. Ei nod yw bod yn integredig ac yn gydweithredol ar draws Llywodraeth Cymru a'r gwasanaeth cyhoeddus ehangach, a chynnwys y sector preifat a'r trydydd sector. Y bwriad hefyd yw sicrhau manteision ehangach, megis defnyddio'r amgylchedd naturiol i hybu iechyd a llesiant y meddwl a'r corff a chwalu rhwystrau at iechyd e.e. llygredd aer.
67. Bydd yr ymrwymiad ym maniffesto'r Prif Weinidog ar gyfer coedwig genedlaethol newydd yn helpu i gefnogi nodau Coetiroedd i Gymru, yn ogystal â blaenoriaethau'n ymwneud â bioamrywiaeth, coedwigaeth fasnachol, adeiladu, cydlyniant cymunedol ac adfywio cymunedol, ac iechyd a llesiant.

Effeithiau ar Gydraddoldeb, y Gymraeg a Hawliau Plant

68. Ar ôl adolygu'r newidiadau allweddol uchod, bu nifer o raglenni allweddol yn destun Aseidiadau Effeithiau Integredig yn cwmpasu cydraddoldeb, y Gymraeg a Hawliau Plant. Mae aseidiadau effeithiau integredig wedi'u prif ffrydio'n rhan o'r broses llunio polisiâu, yn ogystal â phenderfyniadau cyllidebol.
69. Rwy'n falch o ddweud nad ydym wedi cyflwyno unrhyw ostyngiadau cyllidebol yn y gyllideb ddrafft hon, felly cynhaliwyd unrhyw aseidiadau effeithiau ar nifer o fentrau polisi a chyllidebol newydd.
70. Dengys canlyniadau'r aseidiadau effeithiau nad oes unrhyw effeithiau anghymesur ar y grwpiau a nodwyd o ganlyniad i'r penderfyniadau cyllidebol hyn.

Y Gymraeg

71. Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a'r Safonau arfaethedig yn ei gwneud hi'n ofynnol i ni wneud y tri pheth canlynol:
1. Ystyried effeithiau ein penderfyniadau polisi ar y Gymraeg (rhai cadarnhaol a negyddol)
 2. Ystyried sut i gynyddu effeithiau cadarnhaol, lliniaru neu leihau effeithiau andwyol a manteisio ar bob cyfle i hybu defnydd o'r Gymraeg
 3. Gofyn am sylwadau ynglŷn â'r effeithiau ar y Gymraeg wrth ymgysylltu neu ymgynghori, a cheisio barn siaradwyr Cymraeg a'r rhai sy'n defnyddio'r iaith

72. Fel rhan o'r broses Asesu Effeithiau Integredig, rydym wedi ystyried effaith ein penderfyniadau cyllidebol ar y Gymraeg ac wedi nodi nad oes unrhyw effeithiau sylweddol ar ddarpariaeth gwasanaethau Cymraeg.

Hawliau Plant

73. Cymru yw'r wlad gyntaf yn y DU, ac un o'r ychydig wledydd trwy'r byd, i ymgorffori Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn mewn cyfraith ddomestig trwy gyfrwng Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011.

74. Caiff dyletswyddau'r Mesur eu gweithredu mewn dau gam ac maent yn rhoi dyletswyddau ar Weinidogion Cymru:

- i roi ystyriaeth gytbwys i'r hawliau yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn a'i brotocolau dewisol wrth lunio neu adolygu polisiau a deddfwriaethau;
- i roi ystyriaeth gytbwys i'r hawliau yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn pan fyddant yn arfer eu holl bwerau neu eu holl ddyletswyddau cyfreithiol.

75. Ar draws fy mhortffolio, mae'n ofynnol i bob aelod o staff ystyried sut mae ei waith yn effeithio ar hawliau plant, ac mae'r broses hon wedi llywio'r Asesiad Effaith Integredig. Ni nodwyd unrhyw effeithiau sylweddol ar hawliau plant wrth bennu'r gyllideb hon.

Ail-greu ar ôl Covid 19

76. Mae *Ail-greu ar ôl COVID-19: Yr Heriau a'r Blaenoriaethau* gan Lywodraeth Cymru yn rhoi'r economi gylchol wrth galon ein dull o ail-greu, gyda gweithredu ar yr economi gylchol yn rhan allweddol o adferiad gwyrdd. Bydd y cyllid ychwanegol a ddyrennir i economi gylchol yn parhau gyda'r gwaith, ac mae eisoes yn cefnogi gweithredu ledled Cymru trwy gyfrwng Cronfa'r Economi Gylchol. Byddwn yn parhau gyda'r gwaith o wella ailgylchu, ond hefyd byddwn yn mynd i'r afael ag anghydraddoldebau cymdeithasol. Mae hyn yn cynnwys adeiladu ar dwf cyflym Caffis Atgyweirio er mwyn creu hybiau mewn canol trefi a chymunedau ledled Cymru lle gall pobl fynd â nwyddau i'w hatgyweirio neu gael gafael ar eitemau y gellir eu hailddefnyddio.

77. Ymhellach, byddwn yn parhau gyda'r cymorth a rydd Cronfa'r Economi Gylchol i gyrff a ariennir yn gyhoeddus, er mwyn eu galluogi i weithredu. Eisoes, mae hyn wedi esgor ar 112 o brosiectau ledled Cymru gan ysgolion, prifysgolion, ysbytai, cynghorau cymuned a thref, a chyrrff eraill a ariennir yn gyhoeddus – yn amrywio o wella ailgylchu yn y gymuned i arloesi blaengar yn ein Prifysgolion.

78. Er enghraifft, y canolfannau rhannu bwyd cymunedol yng Ngwynedd, Sied Rhannu ac Atgyweirio Ffonau Symudol Cyngor Tref Llangollen, darparu peiriannau llaeth a biceri ledled Cyngor Sir Ceredigion, ynghyd â'r

Ganolfan Ailddylunio, Atgyweirio, Ailweithgynhyrchu ac Ailddefnyddio ym Mhrifysgol Caerdydd a'r Labordy Ymchwil Dadansoddi Cylch Bywyd yr Economi Gylchol ym Mhrifysgol Abertawe.

79. Mae'r gronfa hefyd yn cefnogi gwell cadernid economaidd trwy fyrhau cadwyni cyflenwi – er enghraifft, trwy fanteisio ar ein busnesau ailgylchu a'n busnesau cynorthwyol o safon fyd-eang i ddefnyddio'r deunyddiau a ailgylchir. Yn ei dro, bydd hyn yn ysgogi gweithgarwch economaidd a chyfleoedd sgiliau mewn effeithlonrwydd adnoddau, a dengys gwaith ymchwil y gallai symud tuag at economi fwy cylchol greu hyd at 30,000 o swyddi newydd yng Nghymru ac arwain at arbed £2 biliwn mewn costau deunyddiau'n unig.
80. Mae'r pandemig hefyd wedi tynnu sylw at wendidau allweddol mewn cadwyni cyflenwi, a gall canolbwyntio ar economi gylchol helpu i fyrhau'r cadwyni cyflenwi hynny, gan wella ein cadernid economaidd ac amgylcheddol. Gan adeiladu ar y camau rydym eisoes wedi'u cymryd i gynorthwyo busnesau a chyrrff cyhoeddus i ddefnyddio mwy o ddeunyddiau wedi'u hailgylchu, rydym yn ymrwymo cyllid refeniw o £6.6m a chyllid cyfalaf o £20m, gan ddod â chyfanswm y buddsoddiad yn 2021-22 i fwy nag £82m.

Ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

81. Fel y gwelwyd yn Adolygiad y DU o Wariant, nid yw Llywodraeth y DU wedi cyflawni ei hymrwymiad i ddisodli cyllid yr UE yn llwyr. Ni chawsom unrhyw gyllid yn y setliad mewn perthynas â disodli Cronfeydd Strwythurol a Buddsoddi'r UE. Bydd rhaglen beilot ar gyfer Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU, sy'n werth £220 miliwn yn 2021-22, yn cael ei rhoi ar waith ym mis Ebrill, gan arwain y ffordd ar gyfer cyflwyno'r Gronfa Ffyniant Gyffredin yn llwyr yn 2022-23.
82. O ran cymorth i ffermwyr, cyhoeddodd Llywodraeth y DU y byddai Cymru yn cael £242m o Gyllid i Ffermwyr i ddisodli cyllid y UE – mae'r swm hwn £137m yn llai na'r swm roeddem wedi'i ddisgwyl ar gyfer 2021-22. Mae'r Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd wedi ysgrifennu at Brif Ysgrifennydd y Trysorlys i ofyn a oes modd diwygio lefel y cyllid y cytunwyd arno ar gyfer 2020-21 fel y gellir cynnwys £42m yn ychwaneg mewn perthynas â'r trosglwyddiad Colofn y cytunwyd arno ar ddechrau'r flwyddyn. Byddai hyn yn ein galluogi i ariannu rhyw fath o Gynllun y Taliad Sylfaenol yn ystod y flwyddyn ariannol hon – sef rhywbeth a fyddai'n gwrthbwysu rhywfaint o'r diffyg.
83. Yn ei maniffesto ar gyfer etholiad cyffredinol 2019, ymrwymodd Llywodraeth y DU i ddarparu cyllid i ffermwyr i ddisodli cyllid yr UE ar ôl i ni ymadael â'r UE. Câi Cymru oddeutu £337m y flwyddyn trwy'r Polisi Amaethyddol Cyffredin.
84. Mae'r cyllid mae Llywodraeth y DU yn ei gynnig yn llai o lawer na'r disgwyl. Nid yw'n darparu cyllid a all ddisodli'n llwyr y cyllid a geid gan yr

UE, a chaiff hyn effaith anghymesur ar Gymru. Mae Llywodraeth y DU wedi honni ei bod wedi ymrwymo i wneud pethau'n fwy cyfartal, ond yn hytrach fe fydd hyn yn arwain at swm sydd £137m yn llai na'r disgwyl ar gyfer ffermwyr a chymunedau gwledig Cymru.

85. Pleser yw dweud bod fy swyddogion a minnau wedi bod yn gweithio'n agos gyda'n cydweithwyr yn yr Alban a Gogledd Iwerddon. Rydym yn unol yn ein rhwystredigaeth a'n gwrthwynebiad i'r dull a roddir ar waith gan Lywodraeth y DU.
86. O ran pysgodfeydd, bydd y cyllid o £2.1m rydym wedi'i gael yn helpu'r sector morol a physgodfeydd i ryw raddau, sef sector sy'n arbennig o agored i niwed yn sgil y newidiadau a gyflwynir o ganlyniad i ymadael â'r UE. Caiff y cyllid rydym wedi'i gael ar gyfer pysgodfeydd a chymorth i ffermwyr ei adlewyrchu yn nyraniadau refeniw'r MEG.

Rhaglen Rheoli Tir Newydd

87. Bydd y Rhaglen Diwygio Rheoli Tir yn darparu system cymorth amaethyddol a gaiff ei theilwra ar gyfer Cymru. Bydd yn cynorthwyo ffermwyr Cymru i ffynnu, cynhyrchu bwyd cynaliadwy a chyfrannu at yr argyfwng hinsawdd. Mae'r *Papur Gwyn ar Amaethyddiaeth yng Nghymru* (a gyhoeddwyd ar 16 Rhagfyr) yn nodi cyfres o gynigion a fydd yn arwain y ffordd ar gyfer Bil Amaethyddiaeth (Cymru), a gyflwynir yn ystod tymor nesaf y Senedd.
88. Bydd y Bil hwn yn strategol ei gwmpas. Bydd yn pennu fframwaith cymorth a all helpu i ddatblygu amaethyddiaeth a choedwigaeth yng Nghymru ar gyfer y pymtheg i'r ugain mlynedd nesaf. Bydd y Bil yn galluogi ffermwyr i gael cymorth ariannol, gan sicrhau y gellir rhoi system reoleiddio gydlynol a theg ar waith o fewn y sector amaethyddol.
89. Cynigiwn gyflwyno Cynllun Ffermio Cynaliadwy yn lle Cynllun y Taliad Sylfaenol – sef cynllun a fydd yn rhoi gwerth gwirioneddol ar y canlyniadau amgylcheddol a ddarperir gan ffermwyr (priddoedd gwell, aer glân, dŵr glân, gwell bioamrywiaeth, camau i leihau cynhesu byd-eang), ochr yn ochr â chynhyrchu bwyd yn gynaliadwy. Bydd hyn yn helpu i greu sector amaethyddol cynaliadwy a chadarn yng Nghymru ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.
90. Bydd y cynllun arfaethedig (y Cynllun Ffermio Cynaliadwy) yn wahanol i Gynllun y Taliad Sylfaenol. Lefel y taliad fydd y newid sylfaenol, a bydd yn gysylltiedig â'r camau y bydd y ffermwr yn eu cymryd. Ymhellach, bwriadwn greu Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer amaethyddiaeth, gan roi'r holl reoliadau amaethyddol mewn un darn o ddeddfwriaeth. I ategu hyn byddwn yn creu cyfundrefn orfodi newydd, gan ddefnyddio ystod o sancsiynau sifil a fydd yn gymesur â phob achos unigol, a chan barhau i ddefnyddio sancsiynau troseddol ar gyfer y troseddau mwyaf difrifol a throseddau a ailadroddir.

91. Bydd ystod o waith dadansoddi a gwaith ymgysylltu yn cael ei gynnal yn 2021 i ddatblygu sylfaen dystiolaeth gadarn, fel y gellir sicrhau bod y cynllun ffermio cynaliadwy arfaethedig yn addas i'r diben, ynghyd â deall yr effaith ar y sector amaethyddol.
92. Mae gan y Rhaglen Diwygio Rheoli Tir gyllideb o 400k y flwyddyn i fynd i'r afael â'r gwaith dadansoddi a'r gwaith ymgysylltu.

Polisi ar Ddyfodol Pysgodfeydd

93. Ym mis Medi 2020 cyhoeddwyd datganiad ysgrifenedig yn ymwneud â chanlyniad yr ymgynghoriad Brexit a'n Moroedd. A ninnau'n gadael yr Undeb Ewropeaidd, mae llunio Polisi ar Ddyfodol Pysgodfeydd ar gyfer Cymru yn flaenoriaeth allweddol. Byddwn yn adeiladu ar y farn a gyflwynwyd yn yr ymgynghoriad Brexit a'n Moroedd, a byddwn yn parhau i weithio ar y cyd i ddarparu Polisi ar Ddyfodol Pysgodfeydd. Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw gyllideb benodol i'w chael ar gyfer datblygu Polisi ar Ddyfodol Pysgodfeydd; y gyllideb ar gyfer y Môr a Physgodfeydd a fydd yn talu unrhyw gostau.
94. Rhoddwyd Cydsyniad Brenhinol i Fil Pysgodfeydd y DU ym mis Tachwedd 2020. Mae'r Ddeddf yn ei gwneud hi'n bosibl i sefydlu fframwaith clir a chadarn ar lefel y DU ar gyfer rheoli ein pysgodfeydd, ac mae'n rhoi'r pwerau a'r dulliau rheoli angenrheidiol i'r Senedd ac i Lywodraeth Cymru i ddarparu ar gyfer ein pysgodfeydd penodol yng Nghymru, ar ôl i ni ymadael â'r UE.

Corff Llywodraethu Amgylcheddol Newydd

95. Bwriad y mesurau dros dro yw 'llenwi'r bwlch' rhwng diwedd y cyfnod pontio a'r adeg y cyflwynir mesurau statudol.
96. Mesurau dros dro yn unig yw'r rhain – ffordd o arwain tuag at gorff llywodraethu amgylcheddol parhaol. Mater i'r Senedd nesaf fydd rhaglen deddfwriaethol y dyfodol, ond rwy'n dal i fod wedi ymrwymo i roi corff parhaol ar waith cyn gynted ag y bo modd.
97. Ein hegwyddor arweiniol ar gyfer y mesurau dros dro yw sicrhau na fydd penderfyniadau a wneir dros dro yn cyfyngu ar ein proses benderfynu ar gyfer y mesurau parhaol.
98. A ninnau â chyfres o egwyddorion amgylcheddol sydd wedi ennill eu plwyf ynghyd â set wahanol o gyrff, mae Cymru eisoes mewn cyd-destun lle mae yna fframwaith deddfwriaethol ar waith y gellir adeiladu arno. Wrth ddatblygu ein dull gweithredu, rhaid i ni sicrhau ein bod yn ategu ein deddfwriaethau, ein prosesau a'n sefydliadau presennol, a gydnabyddir yn rhyngwladol.
99. Ar 19 Tachwedd, cyhoeddais fy ymateb i adroddiad y grŵp gorchwyl llywodraethu amgylcheddol. Rwyf wedi derbyn argymhelliad y Grŵp

Gorchwyl ynglŷn â chael corff goruchwylio ar gyfer Cymru, ac yn hyn o beth disgwyliaf y byddwn yn cyflawni'n llwyr yn erbyn y swyddogaethau a gâi eu darparu'n flaenorol gan Gomisiwn yr UE.

Deddfwriaeth

100. Mae'r swyddogion wedi edrych yn ofalus ar bob deddfwriaeth Categori 1 ac mae nifer o ymarferion blaenoriaethu wedi'u rhoi ar waith i leihau'r baich deddfwriaethol cyffredinol cyn diwedd y Senedd bresennol.
101. Mae llawer iawn o ddeddfwriaethau hanfodol yr UE yn angenrheidiol ar draws fy mhortffolio i roi gofynion ar waith – er mwyn sicrhau y bydd gennym lyfr statud llwyr weithredol erbyn diwedd y flwyddyn. Os na allwn sicrhau y bydd y deddfwriaethau angenrheidiol mewn lle, ni fydd modd i ni gyflawni swyddogaethau craidd y llywodraeth.

Is-ddeddfwriaethau

102. Ar hyn o bryd, mae yna 24 o is-ddeddfwriaethau'n ymwneud â'r UE y bernir eu bod yn hanfodol erbyn diwedd y Cyfnod Gweithredu. Fodd bynnag, mae yna elfen o ddynamiaeth yn perthyn i'r niferoedd, oherwydd efallai y bydd niferoedd Offerynnau Statudol Cymru mewn perthynas ag ymadael â'r UE yn newid. Byddai methu â gweithredu deddfwriaethau o'r fath yn arwain at rwyg gyfreithiol, h.y. dim trosi, gweithredu na chydymffurfio â chyfraith yr UE a fydd yn parhau i fod yn berthnasol i'r DU fel rheol gyffredinol yn ystod y Cyfnod Gweithredu.
103. Er bod 14 o Offerynnau Statudol eraill wedi'u pennu fel blaenoriaethau uchel ar gyfer gweithredu yn eu cylch, mae'r rhain wedi cael eu gohirio tan ddechrau 2021. O blith y ffigur hwn, gellir gohirio 10 heb greu problemau cyfreithiol neu broblemau masnach.
104. Mae gwerthu cŵn a chathod bach gan drydydd parti yn ymrwymiad Gweinidogol allweddol. Mae gan y Rheoliadau hyn gefnogaeth drawsbleidiol, ac rwyf wedi ymrwymo i ddeddfu erbyn Gwanwyn 2021.
105. Rheoliadau Arddangosfeydd Anifeiliaid – Mae'r rhain wedi'u gohirio. Byddant yn cael eu hailasesu yn gynnar yn 2021.

Bil Amaethyddiaeth y DU

106. Cyflwynwyd y Bil yn Nhŷ'r Cyffredin ar 16 Ionawr 2020 a chafodd Gydsyniad Brenhinol ar 11 Tachwedd 2020.
107. Rydym yn cymryd pwerau am amser cyfyngedig ar gyfer Gweinidogion Cymru yn Neddf Amaethyddiaeth y DU er mwyn ein galluogi i barhau i gynorthwyo ffermwyr gyda chynllun y taliad uniongyrchol a sicrhau bod modd i sectorau amaethyddol ledled y DU allu parhau i weithredu'n effeithiol ar ôl i ni ymadael â'r UE. Daw pwerau Gweinidogion Cymru i ben

ar 31 Rhagfyr 2024 a byddant yn cael eu disodli gan Fil Amaethyddiaeth (Cymru) a fydd yn cael ei chyflwyno gerbron y Senedd.

108. Pwerau dros dro fydd y pwerau a gaiff Gweinidogion Cymru, hyd nes y cyflwynir Bil Amaethyddiaeth (Cymru) i greu system 'Gwnaed yng Nghymru' a fydd yn gweithio er budd amaethyddiaeth Cymru, diwydiannau gwledig a'n cymunedau. Caiff darpariaethau'n ymwneud â Chymru eu cynnwys mewn Atodlen ar wahân.
109. Erbyn hyn rwyf wedi cyhoeddi Papur Gwyn sy'n nodi cynlluniau ar gyfer dyfodol amaethyddiaeth yng Nghymru. Bydd y Papur Gwyn yn paratoui'r ffordd ar gyfer Bil Amaethyddiaeth (Cymru) a gyflwynir yn nhymor nesaf y Senedd.
110. Cynigiau y bydd y Bil hwn yn strategol ei gwmpas. Bydd yn pennu fframwaith cymorth a all helpu i ddatblygu amaethyddiaeth a choedwigaeth yng Nghymru ar gyfer y pymtheg i'r ugain mlynedd nesaf. Bydd y Bil yn galluogi ffermwyr i gael cymorth ariannol, gan sicrhau y gellir rhoi system reoleiddio gydlynol a theg ar waith o fewn y sector amaethyddol.

Bil Amgylchedd y DU

111. Gohiriwyd y gwaith o graffu ar Fil Amgylchedd y DU ar 19 Mawrth ac aildechreuwyd ar y gwaith ar 3 Tachwedd yn ystod cam Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin. Daeth y gwaith ar y Bil i ben yn ystod cam Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin ar 26 Tachwedd. Yn awr, rhagwelwn y bydd yn cael Cydsyniad Brenhinol ym mis Mai 2021.
112. Rwyf wedi cyflwyno ymatebion ysgrifenedig i'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ynglŷn â'r Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol. Bydd y drafodaeth ynglŷn â'r Cydsyniad Deddfwriaethol yn cael ei chynnal pan fydd y gwaith o graffu ar y Bil yn tynnu tua'r terfyn.
113. Mae Bil Amgylchedd y DU yn cynnwys pwerau allweddol i Gymru ar gyfer cyflwyno Cynllun Dychwelyd Ernes a rhoi cynllun Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr ar waith. Mae'r pwerau'n ymwneud â chodi tâl am ddefnyddio eitemau plastig untro, sicrhau bod cynhyrchion yn cwrdd â safonau uchel o ran effeithlonrwydd ynni, a gosod labeli cliriach ar gynhyrchion yn nodi effaith amgylcheddol y cynhyrchion, er budd defnyddwyr yng Nghymru.

Bil Pysgodfeydd y DU

114. Rydym yn parhau i weithio gyda Llywodraeth y DU ar y Bil hwn yn ystod y camau terfynol. Mae'r Bil wedi pasio trwy'r ddau dŷ sy'n rhan o Senedd y DU. Yn awr, bydd y Bil yn mynd yn ôl i Dŷ'r Arglwyddi i'w ystyried am y tro olaf, a disgwylir y bydd yn cael Cydsyniad Brenhinol erbyn diwedd y flwyddyn.

115. Bu'r Senedd yn trafod y Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol ar 6 Hydref. Cytunwyd y dylai Senedd y DU ystyried darpariaethau'r Bil Pysgodfeydd, i'r graddau maent yn syrthio o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd.
116. Mae'r Bil yn rhoi'r pwerau a'r dulliau rheoli angenrheidiol i'r Senedd ac i Lywodraeth Cymru fel y gellir cyflawni er budd ein pysgodfeydd penodol yng Nghymru, ar ôl i ni ymadael â'r UE. Yn hollbwysig, mae'r Bil yn dal gafael ar y ddarpariaeth i ymestyn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd mewn perthynas â materion yn ymwneud â physgota, pysgodfeydd neu iechyd pysgod, i ranbarth môr mawr Cymru.
117. Bwriad Llywodraeth Cymru o hyd, fel mesur dros dro, yw cymryd pwerau ar gyfer Gweinidogion Cymru ym Mil Pysgodfeydd y DU, hyd nes y gellir cyflwyno parth Cymru a Bil Pysgodfeydd cynhwysfawr ar gyfer Cymru.
118. Byddwn yn parhau i weithio gyda Defra a'r Gweinyddiaethau Datganoledig i roi fframwaith ar gyfer y DU ar waith, lle cydnabyddir natur ddatganoledig y gwaith o reoli pysgodfeydd.

Cyfoeth Naturiol Cymru

Tabl 5. Cymharu cyllidebau CNC

Cyllideb CNC	Cyllideb derfynol 2020-21 £m		Cyllideb ddrafft 2021-22 £m	Newid yn y gyllideb £m
GIA Refeniw*	59.033		59.717	0.684
GIA Cyfalaf	1.216		0.966	(0.250)
Cyfalaf Llifogydd**	12.700		12.700	0.000
Refeniw Llifogydd**	19.750		19.750	0.000
Cyfanswm	92.699		93.133	0.434

* Cymorth Grant (GIA) CNC BEL 2451 (Nid yw'n cynnwys cyllidebau nad ydynt yn arian parod)

** Cyllid llifogydd i'w gytuno ac mae'n rhan o BEL 2230, felly llinell wastad at ddibenion enghreifftiol

119. Mae cyllideb CNC ar gyfer 2021/22 yn cynnwys mân newidiadau o gymharu â'r gyllideb ar gyfer 2020-21. Mae'r cynnydd yn y cyllid refeniw yn deillio o newidiadau yng nghyllid pontio afreolaidd yr UE ac ailddatgan gostyngiadau blaenorol ar gyfer cyllid Buddsoddi i Arbed ar ôl ad-daliadau. Mae'r gostyngiad yn y cyllid cyfalaf yn deillio o gwblhau £0.250m tuag at gostau pontio'r UE ar gyfer 2020-21 yn unig. Ni fu unrhyw newid yn y Cymorth Grant craidd ar gyfer CNC yn 2021-22.
120. Yn y gyllideb hon, rydym yn cynnal cyllid Cymorth Grant Llywodraeth Cymru sydd ar gael i Cyfoeth Naturiol Cymru, sef £60 miliwn (oddeutu £93 miliwn yn cynnwys cyllid rheoli llifogydd a dŵr y disgwylir cadarnhad yn ei gylch). Bydd hyn yn galluogi Cyfoeth Naturiol Cymru i roi hwb i'w ymdrechion i fynd i'r afael â newid hinsawdd a'i effaith yng Nghymru. Gwneir hyn trwy gynhyrchu mwy o ynni adnewyddadwy ar dir y sector cyhoeddus a rheoli llifogydd yn fwy naturiol.

121. Un o heriau mwyaf Llywodraeth Cymru yw mynd i'r afael ag effeithiau newid hinsawdd. Mae'n hanfodol bod CNC yn parhau i ymateb i'n hargyfwng hinsawdd a'r uchelgais gynyddol o sicrhau o leiaf 95% yn llai o allyriadau. Gyda CNC ar flaen y gad, nod y dasg o weithredu ar draws sawl sector yw ceisio sicrhau y bydd amgylchedd Cymru yn gallu gwrthsefyll effeithiau newid hinsawdd yn well.
122. Yn ogystal â Chymorth Grant, caiff CNC incwm masnachol. Ymhellach, caiff CNC nifer o grantiau bach gan wahanol rannau o Lywodraeth Cymru, o un flwyddyn i'r llall, ar gyfer prosiectau sydd y tu hwnt i gwmpas y Chymorth Grant.
123. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth, a chaiff hyn ei sbarduno i raddau helaeth gan CNC. Bydd yn ofynnol i CNC gyflawni rhaglen waith ar adfer mawndiroedd a rhai o'n safleoedd Natura 2000. Law yn llaw â hyn, bydd CNC yn arwain y gwaith o sicrhau bod camau'n cael eu cymryd yn erbyn plâu neu glefydau iechyd planhigion ac achosion o Rywogaethau Estron Goresgynnol (INNS). Ni cheir cadarnhad eto ynglŷn â dyraniadau cyfalaf pendant ar gyfer CNC i gynorthwyo gyda'r gwaith hwn.
124. Mae CNC yn parhau i chwarae rhan werthfawr iawn yn y gwaith o reoli ac ehangu Ystad Goetir Llywodraeth Cymru. Mae CNC wedi cyflwyno cynlluniau i ymateb i'r argyfwng hinsawdd, gan gynnwys ehangu'r gorchudd coetir ledled Cymru. Bydd hyn yn arwain at ddal a storio carbon, yn ogystal â newid y mathau o goed rydym yn eu plannu mewn ymateb i fygythiadau a ddaw yn sgil newid hinsawdd. Mae CNC yn parhau i weithio â'm swyddogion i greu'r Goedwig Genedlaethol.

Dull Llywodraeth Cymru o weithredu ei Chynllun Strategol ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod yng Nghymru

125. Bydd y Cynllun Strategol ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod yn canolbwyntio ar weledigaeth i greu sector bwyd a diod ffyniannus yng Nghymru a chanddo enw da drwy'r byd am ragoriaeth ac un o'r cadwyni cyflenwi mwyaf amgylcheddol gyfrifol a chymdeithasol gyfrifol drwy'r Byd. Cyflawnir y weledigaeth hon trwy gyfrwng cenhadaeth â thair rhan yn perthyn iddi. Bydd y genhadaeth hon yn pennu sut byddwn yn gweithio gyda busnesau, sut byddwn yn esgor ar fuddion i drigolion Cymru a sut byddwn yn hyrwyddo bwydydd a diodydd Cymru yn genedlaethol ac yn rhyngwladol.
126. Hefyd, rydym wedi trafod sefyllfa Cymru ar ôl ymadael â'r UE o fewn Cynllun Dynodiad Daearyddol newydd ar gyfer y DU. Y bwriad yw y bydd y Cynllun Dynodiad Daearyddol newydd hwn yn parhau i ddiogelu cynhyrchion y DU a gofrestrir gyda'r cynlluniau Dynodiad Daearyddol sydd eisoes yn bodoli gyda'r UE. Yng Nghymru, mae hyn yn bwysig er mwyn parhau â'r dulliau diogelu a'r cysylltiadau gyda'n treftadaeth bwyd, ein cymunedau a'n diwylliant Cymreig.

127. Mae hyn yn gysylltiedig hefyd ag Ymgyrch Gwerthoedd Brand Cynaliadwy ac mae wedi'i wreiddio yn themâu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae'r neges gynaliadwy hon yn pennu siwrnai bwyd a diod Cymru, a'r bwriad yw ei lansio yn y DU, yr Almaen, Ffrainc, Iwerddon, Japan a Dubai yn ystod 2021. Ymhellach, bydd y sefyllfa newydd ar ôl ymadael â'r UE yn cael ei hategu gan Atodiad 'World and Food' y National Geographic – y tro cyntaf i hyn ddigwydd yn hanes unrhyw un o wledydd y DU.
128. Eleni, arweiniodd ein His-adran Fwyd y cynllun bocs bwyd hanfodol ar gyfer pobl a oedd yn hunanwarchod yng Nghymru, a hefyd aeth ati i sefydlu tasglu Covid-19 i adrodd i'r Gweinidog. Mae Bwrdd Diwydiant Bwyd a Diod Cymru wedi llunio Cynllun Tasglu Adfer ar ôl Covid i weithio gyda Llywodraeth Cymru ac mae wedi chwarae rhan hollbwysig wrth lunio canllawiau ar weithgynhyrchu trwy'r diwydiant.
129. Oherwydd y pandemig Covid-19, cyhoeddais y byddai'r digwyddiad ar gyfer y diwydiant bwyd a diod (Blas Cymru/Taste Wales) yn cael ei ohirio. Bydd yn cael ei gynnal yn awr yn ystod yr wythnos sy'n dechrau ar 25 Hydref 2021, a hynny yng Nghanolfan Gynadledda Ryngwladol Cymru. Gan ddibynnu ar effeithiau Covid-19 a'r sefyllfa iechyd yng Nghymru, y bwriad yw y bydd y digwyddiad hwn yn parhau i gael ei gynnal ar ffurf ffisegol a rhithwir er mwyn cefnogi diwydiant bwyd a diod Cymru wrth iddo ymdopi â sioc ddeublyg – sef Covid ac ymadael â'r UE. Mae'r rhanddeiliaid cenedlaethol a rhyngwladol wedi mynd ati i gefnogi'r digwyddiad masnach pwysig hwn. Dengys y digwyddiad ein penderfynoldeb clir i barhau i hyrwyddo'r gorau y gall diwydiant bwyd a diod Cymru ei gynnig ar lefel ryngwladol, ynghyd â datblygu mwy ar enw da Cymru drwy'r byd fel Cenedl Fwyd.

Meysydd penodol o ddiddordeb i'r Pwyllgor

Ansawdd aer, yn cynnwys y defnydd a wneir o'r Gronfa Ansawdd Aer a gweithredu'r Cynllun Aer Glân

130. Mae gwella ansawdd aer yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru, er budd iechyd, yr economi, yr amgylchedd naturiol a bioamrywiaeth. Mae ein Cynllun Aer Glân yn nodi llwybr 10 mlynedd tuag at sicrhau aer glanach.
131. Mae'r cyllid a ddyrannwyd yn y gyllideb yn cefnogi rhai ffrydiau gwaith pwysig, yn cynnwys nifer o ymrwymadau yn y Cynllun Aer Glân: Awyr Iach, Cymru Iach. Mae hyn yn cynnwys gwireddu ein hymrwymadau dan Ffyniant i Bawb: ein strategaeth genedlaethol. Yn arbennig, 'lleihau allyriadau a gwneud gwelliannau hanfodol i ansawdd yr aer' er mwyn cefnogi 'cymunedau iachach ac amgylcheddau gwell'.
132. Rwyf wedi cytuno ar Gronfa Ansawdd Aer i gynorthwyo gyda'r costau llawn o fynd i'r afael â lefelau anghyfreithlon o nitrogen deuocsid yng Nghaerffili a Chaerdydd.

133. Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili wedi cael £6.1m i gynorthwyo gyda gwaith dymchwel tai a thirlunio ar yr A472 yn Hafodyrnys, sef gwaith a fydd yn cynorthwyo i wasgaru allyriadau llygrol o gerbydau. Mae Cyngor Caerdydd wedi cael £19.1m i gyflawni pecyn uchelgeisiol o fesurau, yn cynnwys mesurau lliniaru ar gyfer tacsis a rhaglen ôl-osod bysiau, a hynny er mwyn sicrhau gwelliannau sylweddol yn ansawdd yr aer yng nghanol y ddinas, yn arbennig Stryd y Castell.
134. Mae ein dull o ymdrin â chynlluniau codi tâl ar ddefnyddwyr ffyrdd, fel Parthau Aer Glân, yn anelu at gyflymu newidiadau mewn dulliau teithio a'r broses o uwchraddio i gerbydau glanach. Rydym wedi ymrwymo i gyhoeddi Fframwaith Parthau Aer Glân i Gymru yng ngwanwyn 2021. Hefyd, byddwn yn datblygu ein dull o ymdrin â Pharthau Aer Glân er mwyn cynorthwyo gyda'r gwaith o'u cyflwyno mewn trefi a dinasoedd lle gallant gynnig ffordd bwysig o leihau allyriadau llygrol.
135. Trwy gyfrwng y Ddeddf Aer Glân i Gymru, byddwn yn cydgrynhoi ac yn gwella deddfwriaethau a fframweithiau rheoleiddio presennol fel y gellir cymryd camau priodol i fynd i'r afael â llygredd aer. Gan ddibynnu ar y llwybr penodol a ddewisir ar gyfer cyflawni ein huchelgeisiau o ostwng allyriadau erbyn 2030 a lleihau cysylltiad y cyhoedd ag allyriadau o'r fath, amcangyfrifir y bydd cost y camau a gymerir, yn cynnwys camau sy'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth hon, oddeutu £10m y flwyddyn. Amcangyfrifir y bydd y lleihad cysylltiedig o ran cysylltiad y boblogaeth gyffredinol â llygredd aer yn arwain at fanteision iechyd â gwerth ariannol o oddeutu £100m y flwyddyn.
136. Byddwn yn gwella ein galluedd monitro ac asesu er mwyn cefnogi camau gweithredu penodol yn ymwneud â llygredd aer. Ein bwriad yw rhoi gwasanaeth cenedlaethol ar gyfer monitro ac asesu llygredd aer ar waith erbyn mis Rhagfyr 2022. Bydd y gwasanaeth yn ategu prosesau adrodd blynyddol yn ymwneud â chyflwr ansawdd aer yng Nghymru.
137. Ym mis Ionawr 2021, byddwn yn ymgynghori ynghylch cynigion i wahardd yr arfer o werthu pren gwlyb a glo pyg/traddodiadol. Ein nod yw cyflwyno'r ddeddfwriaeth angenrheidiol yn 2021, gyda'r gwaharddiadau'n dod i rym yn ystod 2023. Ymhellach, bwriadwn fynd ati i reoleiddio er mwyn sicrhau mai'r offer mwyaf effeithlon yn unig y bydd modd eu prynu a'u gosod erbyn 2022. Bydd y gwaith rheoleiddio'n cynnwys yr arfer o osod offer ail law. Ymhellach, rydym eisiau rheoleiddio ynglŷn â'r angen i fynd ati'n flynyddol i gynnal a chadw offer llosgi domestig, yn amodol ar adolygiad. Bydd yr adolygiad hwn yn cael ei gynnal erbyn 2023.

Gweithredu strategaeth tlodi tanwydd newydd Llywodraeth Cymru

138. Trwy fynd i'r afael â thlodi tanwydd, byddwn yn gwneud cyfraniad gwirioneddol at y dasg o ymdrin ag ystod o effeithiau negyddol a aiff y tu hwnt i anghenion iechyd, yn cynnwys cyrhaeddiad addysgol plant ac absenoldeb o'r ysgol a'r gwaith oherwydd salwch, yn ogystal â chwarae rhan allweddol wrth leihau allyriadau carbon.

139. Arweiniodd cynllun Arbed Cartrefi Clyd at gyflwyno gwelliannau mewn 1,945 o gartrefi ar draws 19 o brosiectau ar wahân mewn 10 o Awdurdodau Lleol yn ystod 2019-20. Hefyd, rhoddodd cynllun Nyth Cartrefi Clyd becynnau gwella ynni yn y cartref i 4,544 o aelwydydd, ynghyd ag arbedion wedi'u modelu o £282 y flwyddyn mewn biliau ynni.
140. Ymhellach, mae ein rhaglen ynni adnewyddadwy a'n rhaglen effeithlonrwydd ynni yn y sector cyhoeddus, a gefnogir gan Wasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru, yn pennu llwybr ar gyfer datgarboneiddio'r system ynni ar lefel leol er budd lleol. Yn 2019-20, fe wnaeth Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru gynorthwyo i gyflawni prosiectau a fydd yn darparu incwm ac arbedion biliau ynni o bron i £57m i'r sector cyhoeddus dros oes y prosiectau, ynghyd ag incwm o bron i £15m i grwpiau ynni cymunedol. Gyda'i gilydd, bydd y prosiectau'n arbed 146,000 tonnell o CO2 dros eu hoes.
141. Yn 2021-22 rydym yn dyrannu £15m o gyllid cyfalaf a £5m o gyllid refeniw ychwanegol, ar ben y cyllidebau sydd i'w cael eisoes, er mwyn sicrhau y gallwn gynyddu manteision ein rhaglenni tloidi tanwydd ac ynni adnewyddadwy. Daw hyn â chyfanswm ein buddsoddiad yn y rhaglenni hyn i £48m yn 2021-22.

Gweithredu argymhellion yr adroddiad "Cartrefi Gwell, Cymru Well, Byd Gwell"

142. Cartrefi Gwell, Cymru Well, Byd Gwell. Roedd yr adroddiad annibynnol hwn a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf yn galw ar Lywodraeth Cymru i ymrwmo i raglen 30 mlynedd i leihau allyriadau carbon yng nghartrefi Cymru. Rwy'n parhau i adolygu ein Strategaeth Tloidi Tanwydd yn unol â'r argymhellion a nodir yn yr adroddiad.
143. Gan dderbyn yr argymhelliad mewn egwyddor, mae'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol yn gweithio ar gynllun datgarboneiddio tai ar sail yr argymhellion hyn.

Rhaglen Dileu TB Gwartheg (gan gynnwys y Cynllun Cyflawni, profion ac iawndal)

144. Rwyf wedi sôn o'r blaen y bydd y system bresennol o dalu iawndal TB yn cael ei hadolygu'n rheolaidd. Bydd yr adolygiad hwn yn ystyried y ffordd decaf o dalu iawndal yng ngoleuni pwysau parhaus ar y gyllideb a cholli cyllid yr UE. Rydym wrthi'n cynnal trafodaethau gyda Llywodraeth y DU i sicrhau y bydd cyllid cyfwerth i'w gael ar ôl ymadael â'r UE, er nad oes unrhyw sicrwydd ynglŷn â hyn. Mae'r gofyniad statudol i dalu iawndal TB gwartheg wedi esgor ar bwysau heb ei ariannu ar gyllidebau ers 2015-16.
145. Bydd unrhyw newid i drefniadau iawndal TB yn cael ei gynllunio i annog arferion gorau, datgymell diffyg cydymffurfiaeth a darparu system iawndal deg a chymesur. Cyn i unrhyw newid i'r system iawndal TB gael ei

weithredu, bydd ymgynghoriad cyhoeddus yn cael ei gynnal a bydd yr holl awgrymiadau a'r holl sylwadau'n cael eu hystyried.

146. Mae'r Cynllun Cyflawni, a lansiwyd yn 2017, yn rhan o'r Rhaglen Dileu TB Gwartheg ac mae'n nodi'r gwelliannau manwl y dylid eu cyflwyno yn y tymor byr i'r tymor canolig. Mae'r Cynllun Cyflawni yn ddogfen fyw a gaiff ei diweddarau fel bo'r angen.
147. Mae canlyniadau'r gwaith o ddatblygu polisiau ystwyth yn amlwg yn yr ystadegau a gyhoeddir ynglŷn â TB. Mae nifer yr anifeiliaid a laddwyd wedi bod ar duedd ar i lawr ers mis Hydref 2018, ac yn y 12 mis hyd at fis Awst 2020 cafodd 10,462 o wartheg eu lladd er mwyn rheoli TB, o gymharu â 12,799 yn y 12 mis blaenorol – sef lleihad o 18%. Felly, y fantais hirdymor yn sgil buddsoddi yn y gwaith o ddatblygu polisiau yw lleihau'r gwariant ar iawndal.

Gweithredu'r Strategaeth Coetiroedd i Gymru

148. Mae ein strategaeth Coetiroedd i Gymru yn pennu ein nodau i gynyddu'r gorchudd coed yma yng Nghymru er mwyn mynd i'r afael â newid hinsawdd a gwneud yn fawr o'r manteision cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd sydd ynghlwm wrth ein coetiroedd yng Nghymru. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae gwaith wedi dechrau ar greu Coedwig Genedlaethol i Gymru, a fydd yn elfen allweddol o gyflawni'r strategaeth.
149. Bydd y Goedwig Genedlaethol yn cynnwys ardaloedd o goetir ansawdd uchel ledled y wlad, a gaiff eu cysylltu dros amser i greu rhwydwaith trwy Gymru. Cafodd safleoedd cyntaf y Goedwig Genedlaethol eu dynodi ym mis Tachwedd 2020, ac mae prosiectau arddangos wrthi'n cael eu cynnal er mwyn creu ardaloedd newydd o goetir, datblygu coetiroedd cymunedol, meithrin capasiti yn y sector coedwigaeth a phlannu Coedwigoedd Bach cyntaf Cymru. Mae hyn yn ychwanegol at yr £20m a gafwyd gan y Rhaglen Datblygu Gwledig, a ddyrannwyd i gyflymu'r gwaith o greu ac adfer coetiroedd.
150. Bydd gwireddu'r uchelgais o gael Coedwig Genedlaethol yn rhaglen hirdymor. Bydd y cyllid a ddyrannwyd yn y gyllideb ddrafft yn arwain at gynydd parhaus o ran creu Coedwig Genedlaethol. Bydd yn ariannu prosiectau arddangos newydd ar gyfer plannu ardaloedd newydd o goetir a bydd yn gwella coetiroedd sydd i'w cael eisoes er mwyn iddynt gyrraedd safon Coedwig Genedlaethol. Hefyd, bydd yn cefnogi datblygiad parhaus cynllun cyflawni hirdymor ar gyfer y Goedwig Genedlaethol.

Cynllun Twf Amgylcheddol

151. Mae maniffesto'r Prif Weinidog yn ymrwmo i ddatblygu Cynllun Twf Amgylcheddol i fynegi a chydlynu ein gweledigaeth ar gyfer gweithredu ar y cyd i atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn natur a thyfu'r amgylchedd er budd cenedlaethau'r dyfodol.

152. Bydd y cynllun amgylcheddol yn cael ei weithredu i raddau helaeth trwy ein rhaglen newydd 'Lleoedd Lleol ar gyfer Natur'. Yn 2020-21, mae eisoes wedi cefnogi mwy na 600 o brosiectau ar draws cymunedau yng Nghymru i adfer a chyfoethogi natur. Hefyd, mae'n gwneud cynnydd yn erbyn naw mesur cyffredin y Prif Weinidog a gaiff effaith yn lleol, fel cynyddu'r arfer o dyfu bwyd yn y gymuned, pryfed peillio, a newid arferion yn ymwneud â lladd llystyfiant a phlaladdwyr sy'n niweidiol i natur.
153. Caiff y rhaglen ei thargedu'n benodol at sicrhau y bydd modd i'n holl gymunedau gael mynediad at natur 'ar garreg eu drws', mewn ardaloedd o amddifadedd, ardaloedd trefol ac ardaloedd o gwmpas trefi, a hefyd mewn ardaloedd heb fawr ddim mynediad, neu ddim mynediad o gwbl, at natur. Rydym yn adeiladu ar y llwyddiant, a'n bwriad yw ymestyn y rhaglen o £5m yn 2020-2021 i £8m yn 2021-22.
154. Yn 2021-22 bwriadwn roi cyfalaf o £2.6m i'n Rhwydwaith Partneriaethau Natur Lleol. Mae'r partneriaethau hyn wedi bod yn effeithiol iawn eleni, yn enwedig o ran newid arferion lladd er mwyn creu lleoedd i bryfed peillio. Rydym eisiau ymestyn cyrhaeddiad a chyflawniad ein Partneriaethau Natur Lleol, felly bydd 'cronfa her' newydd o £3m i'w chael hefyd yn ystod 2021-22 i gynorthwyo prosiectau mwy.
155. Er mwyn hwyluso prosiectau ac adeiladu ar allu'r sector, rydym wedi rhoi cyllid refeniw o £520k i'r rhwydwaith Partneriaethau Natur Lleol yn ystod 2021-22. Bydd y buddsoddiad hollbwysig hwn yn cryfhau gwaith hanfodol Cydlynwyr Partneriaethau Natur Lleol ledled Cymru. Fe fydd hyn, ynghyd â mesurau eraill yn 2021-22, yn ein galluogi i wella mwy ar allu'r sector a chynorthwyo i gyflawni gwaith yn y dyfodol.
156. Unwaith eto, byddwn yn rhoi £1.8m i Cadwch Gymru'n Daclus er mwyn iddo allu cyflawni ei fodel 'pecynnau rhagdaledig' arloesol. Mae'r rhaglen wedi bod yn llwyddiant ysgubol eleni. Mae Cadwch Gymru'n Daclus yn darparu'r holl adnoddau, ac mae cymunedau'n darparu'r tir a'r gwirfoddolwyr. Mae'r pecynnau rhagdaledig hyn yn galluogi grwpiau cymunedol bach i greu eu lleoedd eu hunain i natur, heb orfod gwneud cais am grantiau.

Rheoli Parthau Perygl Nitradau

157. Cafodd contract ar gyfer darparu cyngor amaethyddol ac amgylcheddol, a chanddo gyllideb flynyddol o £0.25m, ei ddyfarnu am dair blynedd o 1 Hydref 2018. Mae'r contract hwn yn cynnwys darparu llinell gymorth i ffermwyr mewn Parthau Perygl Nitradau presennol fel y gallant gael cyngor ac arweiniad ar y gofynion rheoleiddio. Defnyddir y contract hwn i adolygu ac asesu pa mor effeithiol yw'r mesurau a ddefnyddir i ymdrin â llygredd amaethyddol yn yr ardaloedd hynny. Ymhellach,

defnyddir y contract i lywio'r gwaith o ddatblygu polisïau sy'n gysylltiedig â materion ehangach yn ymwneud â llygredd amaethyddol ledled Cymru.

Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol, yn cynnwys y defnydd a wneir o'r Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol

158. Hanfod Rheoli Perygl Llifogydd ac Arfordiroedd yw lleihau'r perygl i fywyd. Mae'n gwneud hyn trwy atal digwyddiadau llifogydd ac erydu a fyddai, fel arall, yn achosi difrod i gartrefi a busnesau. Rydym wedi gwella'r ffordd yr awn ati i flaenoriaethu cynlluniau lliniaru er mwyn helpu i dargedu cyllid tuag at brosiectau a leolir yn yr ardaloedd â'r risg uchaf, lle dangosir y gwariant ataliol mwyaf effeithiol.
159. Nod ein Strategaeth Genedlaethol yw lleihau'r perygl i bobl a chymunedau o du llifogydd ac erydu arfordirol. Mae'n cyflawni hyn trwy ei hamcanion a thrwy'r rhaglenni llifogydd ac erydu arfordirol sy'n helpu i amddiffyn cartrefi a busnesau ac atal marwolaethau. Rydym yn gweithio law yn llaw gydag awdurdodau lleol a Cyfoeth Naturiol Cymru i roi cymorth ar gyfer cynlluniau cymunedol a fydd yn lleihau'r perygl i 47,000 a mwy o gartrefi a busnesau.
160. Yn ystod oes y Llywodraeth hon, byddwn yn buddsoddi mwy na £390 miliwn mewn gweithgareddau rheoli perygl llifogydd ac arfordiroedd o amgylch Cymru. Yn 2021-22, bydd y buddsoddiad bron yn £67m. Yn ogystal â chynlluniau cyfalaf, trwy gyfrwng ein rhaglen referniw rydym yn parhau i fuddsoddi mewn gwaith yn cynnwys rhagweld, mapio, modelu, monitro'r arfordir, a gweithgareddau allgymorth.
161. Mae adroddiadau ac adolygiadau'n ymwneud â digwyddiadau llifogydd diweddar wedi dangos bod buddsoddiad parhaus Llywodraeth Cymru mewn rheoli perygl llifogydd, amddiffyn asedau, codi ymwybyddiaeth a systemau rhybuddio wedi cael effaith gadarnhaol, gan leihau effeithiau stormydd a llifogydd ar gymunedau. Amcangyfrifir bod ein rhwydwaith o asedau arfordirol wedi atal mwy na £3 biliwn o ddifrod yn ystod stormydd gaeaf 2014. Fodd bynnag, ni allwn bwyso ar ein rhwyfau, a rhaid i ni dderbyn y bydd stormydd arfordirol tebyg neu waeth yn digwydd eto a bod angen parhau i fuddsoddi.
162. Yn ôl pob tebyg, bydd newid hinsawdd yn cynyddu perygl llifogydd, nid yn unig trwy godi lefel y môr ond hefyd yn sgil stormydd gwaeth ac amlach, fflachlifoedd, ymchwyddiadau storm a chynnydd ym maint y tonnau. Felly, rhaid i ni barhau i ddysgu ac addasu fel y gallwn leihau niwed i'n cymunedau. Bydd ein Strategaeth a'n rhaglen ehangach ar gyfer llifogydd ac arfordiroedd yn helpu i reoli rhai o effeithiau newid hinsawdd trwy gyfrwng gweithgareddau yn yr ardaloedd hynny sy'n dueddol o ddioddef llifogydd neu erydu arfordirol.
163. Yn unol â'n hymrwymiad tymor hwy, rydym yn darparu £3.4m o gyllid referniw ychwanegol ar ben y swm o £4m sydd wedi'i gynnal ers 2020-21, ar gyfer y Rhaglen Rheoli Perygl Arfordirol. Bydd y cyllid hwn yn ariannu

hyd at 16 o gynlluniau amddiffyn yr arfordir ledled Cymru – cynlluniau a allai leihau perygl llifogydd ac erydu arfordirol, yn awr ac yn y dyfodol, i fwy nag 16,600 o adeiladau pe bai modd bwrw ymlaen â phob un o'r cynlluniau hyn y flwyddyn nesaf. Mae gwaith ar y gweill yn barod ar ddau gynllun trwy gyfrwng y Rhaglen hon – yn Aberafan (Castell-nedd Port Talbot) ac yn Nwyrain y Rhyl (Sir Ddinbych) – a bydd cynllun arall yn cael ei roi ar waith ddechrau 2021. Disgwylir i waith gychwyn ar yr 13 cynllun sy'n weddill yn ystod 2021-22.

Y drefn drwyddedu ar gyfer Arddangosfeydd Anifeiliaid

164. Daeth **Deddf Anifeiliaid Gwyllt a Syrcasau (Cymru) 2020** i rym ar 1 Rhagfyr 2020. Ni chaniateir i syrcasau teithiol ddefnyddio anifeiliaid gwyllt yng Nghymru mwyach.
165. Fe wnaeth rhai o'r ymatebion a gafwyd i ymgynghoriad 2019 gyflwyno tystiolaeth sy'n awgrymu y dylai gweithgareddau ychwanegol yn ymwneud ag anifeiliaid gael eu hychwanegu at gwmpas y meini prawf trwyddedu, a'n bwriad oedd cynnal trydydd ymgynghoriad byr ym mis Mawrth eleni. Oherwydd pandemig y Coronafeirws a'r ffaith y gallai'r cyfyngiadau effeithio ar nifer o'n rhanddeiliaid, bu'n rhaid gwneud y penderfyniad anodd i ohirio'r ymgynghoriad.
166. Bydd y mathau o Arddangosfeydd Anifeiliaid a fydd yn berthnasol i'r cynllun trwyddedu yn ddibynnol ar y meini prawf terfynol y cytunir arnynt ar ôl cynnal yr ymgynghoriad cyhoeddus, ac yng ngoleuni tystiolaeth ac unrhyw ystyriaethau cyfreithiol. O gofio natur eang y gweithgareddau y gellir eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth, wrth benderfynu a yw Arddangosfa Anifail yn dod o fewn cwmpas y Rheoliadau ai peidio fe fydd hi'n ofynnol i Awdurdodau Lleol ystyried pob achos fesul un, ochr yn ochr â'r canllawiau a fydd yn cyd-fynd â'r Rheoliadau.
167. Mae llawer o waith wedi'i wneud ar gyflwyno Rheoliadau newydd ar gyfer trwyddedu Arddangosfeydd Anifeiliaid. Bydd rhwymedigaeth ariannol gyfyngedig ar Lywodraeth Cymru i weithredu'r cynllun trwyddedu hwn – rhagwelwn y byddwn yn gallu gwneud hyn o fewn ein hadnoddau cyfredol.

Gwahardd gwerthu cŵn a chathod bach gan drydydd parti

168. Ynglŷn â'r ymgynghoriad a gynhaliwyd yn 2019, cafodd ymgynghoriad cyhoeddus terfynol ei gynnal rhwng 22 Mehefin – 17 Awst 2020, lle'r ystyriwyd gwahardd gwerthu cŵn a chathod bach gan drydydd parti. Rhwng 8 Mehefin – 22 Awst, cynhaliwyd ymgynghoriad ar wahân yn unswydd i geisio barn plant a phobl ifanc. Roedd y rhai a ymatebodd i'r ddau ymgynghoriad yn hynod gefnogol i'r cynnig y dylid gwahardd yr arfer.
169. Un o'r camau angenrheidiol yn unig ar gyfer gwella lles cŵn a chathod mewn safleoedd bridio yng Nghymru yw'r cynnig i wahardd trydydd parti rhag eu gwerthu. Yn gynharach eleni, cyflwynodd aelodau Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru adroddiad yn dilyn adolygiad o

Reoliadau Lles Anifeiliaid (Bridio Cŵn) (Cymru) 2014. Caiff yr argymhellion a nodir yn yr adroddiad, ynghyd â gwybodaeth o nifer o ffynonellau eraill, eu defnyddio fel sail i ystyried y cyfeiriad y dylid ei ddilyn a'r camau y dylid eu cymryd yn y dyfodol.

170. Ar 22 Mehefin 2020, cyhoeddais Ddatganiad Ysgrifenedig yn ategu'r ffaith fod angen gwneud gwaith i ymdrin â'r rhwystrau mae Awdurdodau Lleol yn eu hwynebu o ran gorfodi, cyn mynd ati i gynnig newidiadau i'r Rheoliadau Bridio presennol. Cyhoeddwyd ymateb ffurfiol i'r adolygiad ar 18 Tachwedd.
171. Byddwn yn parhau i weithio gyda rhanddeiliaid, yn cynnwys Awdurdodau Lleol a Gweinyddiaethau eraill, i sicrhau ein bod yn cyflwyno newidiadau a fydd yn cael effaith barhaol ar safonau lles cŵn a chathod a gaiff eu bridio yng Nghymru.

Mentrau i leihau llygredd plastig, yn cynnwys cynllun dychwelyd ernes, a datblygu cynllun cyfrifoldeb estynedig cynhyrchwyr

172. Mae defnyddio cynllun Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr mewn perthynas â pheccynnu yn arf pwysig ar gyfer cyflawni'r egwyddor mai'r "llygrwr sy'n talu", ar gyfer cyflawni targedau adfer ac ailgylchu, ac ar gyfer darparu incwm er mwyn helpu i reoli gwastraff.
173. Bydd gwaith yn ymwneud â'r gwaharddiadau arfaethedig ar eitemau plastig untro a deflir i fwrdd yn parhau trwy ein cyllidebau sylfaenol. Caiff y gwaith ar fwrw ymlaen â'r Cynllun Dychwelyd Ernes ar gyfer cynwysyddion yfed, ynghyd â'r Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr ar gyfer pecynnu gwastraff, ei wneud ar y cyd. Y DU i gyd ar gyfer y Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr, a Chymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon ar gyfer y Cynllun Dychwelyd Ernes. Rydym yn disgwyl cael cadarnhad gan Lywodraeth y DU ynglŷn â'r cyllid a fydd ar gael i Lywodraeth Cymru i fwrw ymlaen â'r ddwy raglen hyn.

Lesley Griffiths
Ysgrifennydd y Cabinet dros Ynni, yr Amgylchedd a Materion Gwledig